

Bülten Tarihi: 09.03.2023

Bülten No: 2023/2

Konu: Şirketlerin Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin TL'ye Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında 2023/5 Sayılı Tebliğ ve Uygulama Talimatı Düzenlemeleri

26.01.2023 tarihinde TCMB tarafından yayımlanan 2023/5 sayılı Tebliğ ve Uygulama Talimatıyla birlikte şirketlerin yurt dışı kaynaklı dövizlerinin TCMB'ye satılması ile TL vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi halinde şirketlere sağlanacak olan destek ödemelerinin usul ve esasları düzenlenmiştir.

1. Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin TCMB'ye Satılmasında Döviz Dönüşüm Desteği

Düzenlemeye göre, şirketlerin yurt dışı kaynaklı dövizlerinin banka aracılığıyla TCMB'ye satışı sırasında şirketlerin 3 ay boyunca döviz alımı yapmamayı taahhüt etmesi halinde, TL'ye dönüştürülen tutarın %2'si kadar döviz dönüşüm desteği TCMB tarafından ödenecektir.

Bu kapsamda, ihracatçı firmaların İhracat Genelgesinin Ek 1'inci maddesi kapsamında TCMB'ye satmakla yükümlü oldukları ihracat bedeli dövizler (toplam ihracat bedelinin en az %40'ı) ile döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizlerin banka aracılığıyla TCMB'ye satışı sırasında firmaların 3 aylık süre boyunca döviz alımı yapmamayı taahhüt etmesi halinde %2'lik destek sağlanacaktır.

Bunların dışındaki yurt dışı kaynaklı dövizlerin banka aracılığıyla TCMB'ye satışında da aynı koşulların sağlanması halinde %2 oranında destek uygulanacaktır.

Uygulama Talimatına göre destek ödemesi 1 gün valörlü olarak TCMB tarafından ödenmektedir. Yine söz konusu Talimatta bankalarca TCMB'ye satışı yapılacak döviz cinsi; ABD Doları, Euro ve İngiliz Sterlini olup, diğer döviz cinsleri üzerinden yapılan işlemlerde söz konusu döviz tutarları banka tarafından ABD Doları, Euro veya İngiliz Sterlinine dönüştürülerek Merkez Bankasına satılacaktır.

Gerek Tebliğ gerekse de Uygulama Talimatına göre yurt dışı kaynaklı dövizler, yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karşılığında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dışında yerleşiklerden elde ettikleri döviz gelirlerinden ve firmaların yurt dışında bulunan döviz cinsi varlıklarından yurda getirdikleri döviz ifade etmekte olup TCMB'ye satışı yapılacak olan dövizlerin yurt dışı kaynaklı olduğunun tespitiyle ilgili banka tarafından yapılacaktır.

Örnek 1: ABC firmasının 2.500.000,00 Euro tutarındaki ihracat bedelini 07.03.2023 tarihinde yurda getirdiğini, ihracat bedelinin %40'ı olan 1.000.000,00 Euronun aynı gün İBKB/DAB'a bağlanarak 20,1549 dönüşüm kuru üzerinden bankaya satıldığını ve bunun karşılığında $(1.000.000,00 * 20,1549 =)$ 20.154.900,00 TL'nin firmanın TL hesabına virmanlandığı varsayıldığında, firma tarafından 3 aylık süre boyunca döviz alımı yapılmamasının taahhüt edilmesi halinde $(20.154.900,00 * \%2 =)$ 403.098,00 TL destek ödemesi yapılacaktır. (Bkz. Uygulama Talimatı Ek-A Tablosu)

2. Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Kur Korumalı TL Mevduat veya Katılma Hesaplarına Dönüşümünde Destek

Şirketlerin yurda getirdiği yurt dışı kaynaklı dövizlerinin en az %40'ı TCMB'ye satıldıktan sonra söz konusu dövizin kalan kısmının (yani en fazla %60'lık kısmının) kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi ve 3 ay boyunca TCMB'ye satılan tutardan daha fazla döviz alımı yapmama taahhüdünde bulunulması şartıyla, söz konusu şirketlere TL'ye dönüştürülen tutarın %2'si kadar döviz dönüşüm desteği eklenerek kur korumalı TL mevduat veya katılma hesabı açılabilir.

Örnek 2: ABC firmasının 2.500.000,00 Euro tutarındaki ihracat bedelini 07.03.2023 tarihinde yurda getirdiğini, ihracat bedelinin %40'ı olan 1.000.000,00 Euronun aynı gün İBKB/DAB'a bağlanarak 20,1549 dönüşüm kuru üzerinden TCMB'ye satıldığını kalan %60'lık kısmın da yine aynı gün kur korumalı TL vadeli mevduat hesabına dönüştürülmesi ve 3 ay boyunca TCMB'ye satılan tutardan (örneğimizde 1.000.000,00 Euro) daha fazla döviz alımı yapmama taahhüdünde bulunulması şartıyla $(1.500.000,00 \times 20,1549 =) 30.232.350,00$ TL tutarlı vadeli mevduat hesabı yerine destek ödemesi dahil $(30.232.350,00 \times \%1,02 =) 30.836.997,00$ TL tutarında TL vadeli mevduat hesabı açılacak ve vade sonundaki faiz ödemesi destek tutarın ilave edildiği söz konusu tutar üzerinden hesaplanarak gerçekleştirilecektir. (Bkz. Uygulama Talimatı Ek-B Tablosu)

3. Taahhüdün Kapsamı ve İhlali

Uygulama Talimatının Ek-C'sinden anlaşıldığı üzere, şirketlerin döviz alımı yapmama taahhüdünün kapsamını;

Herhangi bir banka ve/veya finansal kurumdan 3 ay boyunca döviz/kıymetli maden alımı yapılmaması ile

-Yurt dışına türev işlem ve döviz/kıymetli maden alım-satım amacıyla TL veya döviz transfer edilmemesi, oluşturmaktadır.

Ayrıca, destek uygulaması kapsamında grup firmalarınca verilecek taahhütler ana ortaklıkları da bağlayacaktır. Dolayısıyla, destekten yararlanan ve döviz alımı yapılmaması konusunda taahhütte bulunan şirket nedeniyle bu şirketin bağlı olduğu ana şirket/ortaklığın da bu taahhüt kapsamına dahil edildiği anlaşılmaktadır.

Döviz alınmamasına yönelik taahhüdün yerine getirilip getirilmediğinin tespitinin ilgili banka tarafından yapılacağı ve bu kapsamdaki ihlallerin yine ilgili banka tarafından TCMB'ye bildirileceği ifade edilmektedir.

Söz konusu taahhüdün ihlal edilmesi halinde, Tebliğ'de/Uygulama Talimatında belirtilen yöntemle hesaplanan döviz dönüşüm desteği tutarı üzerine ödeme tarihinden ihlalin tespit edildiği tarihe kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanan faizin (24.02.2023 tarihi itibarıyla söz konusu oran yıllık %10,00'dur) ilave edilmesiyle bulunacak tutar bankaca tahsil edilerek TCMB'ye aktarılacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla.

2023/5 Sayılı Tebliğ: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230126-23.htm>

TCMB Uygulama Talimatı: <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/42b92a18-2418-46e3-911c-1cf16f12e8db/D%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCm%C3%BCn+Desteklenmesi+UT.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-42b92a18-2418-46e3-911c-1cf16f12e8db-onO8nXB>

Basın Duyurusu:

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Duyurular/Basin/2023/DUY2023-05>

